

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs VII. De commodis & prærogativis patronatûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

ubi sit, vel etiam cuius vita ignoretur, consulitur his, quorum interest, ut curent auctoritate magistratus deputari administratorem omnium bonorum, & jurium hereditariorum, & hic administrator datâ vacatione præsentat. *Lott. n. 45. & seq. ex Gamb. de off. leg. l. 4. rubric. de potest. legati in commendam benef. n. 35.* qui & per præsentationem factam ab huiusmodi procuratore censetur consumptum jus præsentandi pro ista vice, ut deinceps non attendatur præsentatio facta per ipsum principalem supervenientem, eò quòd cum præsentatio sit fructus juris patronatus, non potest administrator amittere perceptionem hujus fructus interim obventi hereditati, quam administrat. *Lott. n. 48.*

7. Denique hanc inter procuratorem patroni Ecclesiastici, & procuratorem patroni laici facit differentiam *Lott. l. 2. q. 19. n. 23. & 6.* citans *Azor. p. 2. l. 6. c. 14. q. 6.* (qui tamen ibi nihil de hoc) & *Roram in Calagur. benefic. l. 4. Maii. 1619.* quòd isti affirmanti medio juramento de legitimo impedimento sui principalis non creditur, nisi ad hoc habeat speciale mandatum.

PARAGRAPHVS VII.

De commodis & prærogativis patronatus.

Quæstio 100. An. & qua temporalia ratione juris patronatus sibi competentis exigere possit patronus ab Ecclesiis, vel etiam presentatus jure fortè speciali?

1. **R**espondeo ad primum: primò prohibitum est sub pœna excommunicationis ferenda, ne patroni vel advocati Ecclesiarum in recognitionem juris patronatus vel advocatiæ aliquid ab iis exigant, neque tributa, vel collectas militum, vel ullum servitium v.g. alendi canes venaticos, vel alia jumenta, iis imponant; neque ullis aliis oneribus, vel exactionibus gravent; quia talia à subditis exigunt, si que huiusmodi onera imponi solent, Ecclesiæ autem ejusque ministri non subjiciuntur sæculari potestati. *Pirh. ad h. t. n. 42.* juxta *c. praterea. h. t. & Abb. ibid. n. 4.* item juxta *c. 1. de censibus.*

2. Secundo: potest tamen patronus, uti in fundatione, sibi reservare cum auctoritate & consensu Episcopi pensionem aliquam annexam (quæ tamen moderata esse debet, spectatâ fundationis & reddituum ecclesiæ quantitate, ita ut dos ecclesiæ necessaria non diminuatur per hoc, & si ex post facto talis reservata & imposta pensio fieret multum onerosa ecclesiæ, reducenda erit ad debitam moderationem) ita & eam dein exigere. *Pirh. loc. cit.* citans *Abb. in c. praterea. h. t.*

3. Respondeo ad secundum: patronus à præsentando nihil temporale exigere potest, nisi quod in ipsa fundatione constat impositum. *c. sicut. de supple. neg. prel. & c. praterea. h. t. Barb. juris Ecclesiast. l. 3. c. 12. n. 201.* Et est simoniaca præsentatio, dum aliquid datur vel promittitur pro præsentatione. *Barb. ibid. num. 202.* citans *c. veniens. de testib. & ibi Decium, & Abbat. Roch. de jurep. v. & utile q. 3. n. 19.* *Lamb. l. 2. p. 1. q. 9. a. 8.* etiam si id fiat præsentato ignorante. *Barb. ibid. n. 203.* juxta *c. nobis. de simonia. & c. permult. de elect.* non tamen erit simoniaca, si fiat sub conditione seu onere celebrandi missas; nisi fortè onus mis-

sarum impositum præsentato spectaret ad ipsum præsentantem, cum per tale pactum is relevaretur ab illo onere. *Barb. n. 203.* juxta *decis. Rotæ. in Romana juris p. 20. Decemb. 1600.* multòque minus erit simoniaca facta sub conditionibus, quæ de jure insunt, seu spectant ad institutum in beneficio, v.g. ut defendat jura beneficii, recuperet bona, congerat in unum scripturas attinentes ad beneficium. *Barb. n. 204.* juxta eandem *decis. & Lamb. l. 3. q. 2. n. 2.* ac denique simonia non erit, patrono gratis, & absque pacto aliquid dare; uti quandoque ob dati exiguitatem præsumi potest fuisse donum liberale & gratuitum. *Laym. in c. praterea. de transact. n. 2.* verum vide de hoc dicenda accuratius in parte 3.

Quæstio 101. An. & qualiter patronus circa dicta commoda temporalia, quæ jure percipere potest; quia v. g. tempore fundationis cum consensu Episcopi sunt reservata, vel ex antiqua consuetudine legitime præscripta obtenta, possit disponere?

1. **R**espondeo primò, Si tales redditus aut commoda sunt certa & determinata, v.g. certa pars fructuum, vel certa pensio annua, tunc possunt vendi aut locari alteri, qui illa percipiat nomine & auctoritate patroni; ita ut titulus seu jus patronatus maneat penes ipsum venditorem vel locatorem; quemadmodum commoditas usus fructus vendi potest alteri jure usus fructus remanente penes usufructuarium. *l. necessario. ff. de peris. & comm. rei vend. Pirh. n. 41.* argumento *c. ultim. ne prelati vices suas.*

2. Secundo, Si redditus illi aut commoditates sunt incerti, vendi quoque possunt, sicut vendi possunt fructus incerti, ut jactus retis, fructus nascituri. *l. si jactum. ff. de act. Empt. Pirh. ibidem.* citans *Jo. And. & Abb. in c. praterea. h. t. & Azor. p. 2. l. 6. c. 21. q. 22.*

3. Tertio: Si tamen dicta commoda sunt opera, seu præstationes, non absolute reales, sed personales debita personæ patroni, v.g. ut alimenta ei præstentur, vel ut ipso adveniente vel transeunte, Ecclesia vel ejus subditi vecturas aut angarias præstent, hæc vendi non poterunt alteri; quia inhærent personæ patroni, cui talia obsequia debentur; præterquam quòd id cedat in magnum præjudicium Ecclesiæ, si tales exactiones venderentur aliis; qui majoris lucri vel commodi causâ plus vexare solent Ecclesias & earum subditos. *Pirh. ibid.*

Quæstio 102. Quæ sint commoda patroni ordinaria?

Respondeo: debita ei honorificentia & præstatio alimentorum; dum eget, *c. nobis. hoc. tit.* circa quòd secundum observandum; dum plures sunt patroni, omnibus subveniendum esse secundum qualitatem personarum; præcipue tamen ei, qui plus dedit Ecclesiæ; fundando vel dotando. *Pirh. n. 37.* citans *Zoëlium ad hunc titulum. n. 28.* Observandum etiam ex *Surdo de alimentis. tit. 7. q. 32. n. 6.* patrono ingrato non competere hoc emolumentum alimentorum.

Quæres 103. in quo consistat debitus patrono honor seu honorificentia, quam, ut Lott. l. 99. n. Gelas. Papa. c. pia mentis. 16. q. 7. vocal processions aditum. Clem. 3. in c. nobis. h. tit. honorem processions?

1. **R**espondeo in sequentibus. Primò: quòd debeatur illi honoratior locus in processionibus (v.g. postremus prope prælatum, nisi in illa provincia sit major honor præcedere, quam se-

qui,

qui Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 214.) & sessionibus in Ecclesia, aliisque actibus similibus præ ceteris laicis, c. nobis. Pirh. n. 36. Lott. loc. cit. n. 2. quamvis. Fagnan. in cit. c. nobis. n. 12. putet, Dominum temporalem loci, qui contentiosam jurisdictionem fori externi obtinet, etiam in patronata Ecclesia debere præcedere patronum, præsertim si jurisdictionem habeat in ipsum etiam patronum. Idem censet Card. de Luca in sum. juris. n. 137. dum ait: habere primum locum post principem, vel magistratum, primam figuram faciente in distributione palmarum, candelæ &c. super alios sæculares digniores, Nequaquam tamen ei conceditur locus in sacratio, seu presbyterio seu diaconio (quod est locus ante altare majus cancellis divisus à reliqua Ecclesia, ubi presbytero facta peragenti, qui funguntur diaconi & subdiaconi munere assistunt. c. 1. de vita & honestate cler. Lott. l. 1. q. 13. n. 20.) multoquæ minus hæc prærogativa indulgeretur scemina, si ad eam spectaret jus patronatus; Lott. cit. q. 4. n. 4. & seq. l. 2. juxta decif. Rotæ in una Valentina capella. 5. Martii 1589. ex mente S. Congregationis rituum; siquidem ibi nulli laicorum est locus cit. c. 1. (intellige quod ad effectum sedendi vel standi, cum ipsis ministris; secus ad effectum recipiendi Eucharistiam, vel orandi. Lott. cit. q. 13. n. 26. citans Abb. in cit. c. & Pavin. de visitat. p. 2. q. 8. n. 36. Ita etiam, ut si laicus diu illuc admiffus esset; respectu ministrorum Ecclesiæ semper reputetur actus meræ voluntatis; nec consequenter ex quantocunque tempore intelligeretur ei jus quæsitum, nisi doceatur de quadragenaria cum titulo vel immemoriali, propter juris resistentiam. Lott. q. 13. n. 27. Quamvis tamen in sacratio ponatur etiam sedes regia à regione sedis Episcopalis, eò quod is sit persona sacra propter inunctionem in brachio, possitque etiam non habere sacrum ordinem; officium simplicis subdiaconi ministrando Episcopo exercere, de quo vide Lott. cit. q. 13. n. 30. & seq.

2. Secundò: quod ei debeat præcedentia, dum exhibentur communia obsequia, ut nimirum primus admittatur ad osculum pacis, primus de laicis thurificetur, primus accipiat palmam, candelam, Card. Luca loc. cit. Lott. loc. cit. citans Rotam apud Mantice. decif. 244. n. 1. & Lamb. l. 3. q. 1. n. 15. Barb. loc. cit.

3. Tertio: quod, si ratione personæ id ei congruat, v. g. dum patronus est Rex vel princeps aliquis magnus aut supremus, ei venienti ad Ecclesiam clerici debeant obviam ire processionaliter usque ad ambitum Ecclesiæ, eumque excipere. gl. magna in c. unicum, hoc tit. in 6. Pirh. loc. cit. Lott. n. 3. citans Abb. Hostiens Jo. And. in c. nobis. Et Chassan. in Catal. gloria mundi, parte 4. consid. 80. &c. Modò tamen per hoc Ecclesiæ nihil deperat proprii decoris. Unde si patronus vellet quotidie ita solenniter sibi occurrere, utique hoc justè ei posset denegari. Lott. n. 4. citans Butrio in c. nobis. n. 21. An verò præterea debeat patrono Ecclesiæ, ut in jus vocari non possit, nisi præmissa venia petitione, sicut de parentibus & patronis libertorum in jure cavetur, dubitari ait Pirh. loc. cit. viderique sibi verius, quòd etsi id decens, non tamen sit necessarium; cum nullibi id de patrono, de quo hic, in jure sit expressum; citatque pro hoc Zoës. h. t. n. 27. Porro observandum ex Card. de Luca loc. cit. in supradictis præminentiss, seu juribus honorificis certam nihilominus & determinatam regulam generalem dari non posse; sed pendere decisionem ab observantia particulari, vel à generali more regionis, aliisque facti circumstantiis. Item

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 11.

observandum ex eodem *ibidem*, in proposito juris patronatus honorifici ac patronalium eminentiarum, non requiri ad justificationem concludentem illam ac exactam probationem, quæ requiritur ad effectum juris præsentandi; sed leviores admitti probationes, etiam in personis potentibus; quæ in hoc non differunt à privatis; cum rigorosa illa forma Tridentini istum casum solius juris patronatus honorifici non percutiat.

Questio: 104. Num dicta honoris prærogativa extendat se quoque ad jus sepulture?

Respondeo primò: si fundator Ecclesiæ in ipsius foundationis limine reservavit sibi locum pro sepulchro sub expressa lege, ne ibi aliquis alius sepeliatur quàm ipse, & qui fuerint patroni Ecclesiæ, hæc lex servanda est, pactioque illa nihil ponit contra juris dispositionem; cum fiat, antequam locus ille, in quo eligitur sepulchrum, recipiat consecrationem, vel benedictionem, atque ita in tempore, quo vel ipsa terra liberè potest vendi, ac emi, Lott. l. 2. q. 4. n. 9. citans Boich. in c. abolenda de sepult. n. 8. sed &c. dum jam fundata & extracta Ecclesiæ, atque ita consecrata vel benedicta cum toto ejus ambitu, aliquis in ea construit capellam aut altare, simulque pacificiter de habendo in tali capella, vel ad tale altare jus sepulchri; nihil vetat id concedi de consensu Episcopi hujusmodi fundatori; cum prohibitio, de qua c. abolenda. non extendat se ad simplicem usum; uti rectè Abb. & Anchar. ad cit. c. 1. n. 5. qui usus in hoc consistit, ut extranei prohibeantur in eodem sepulchro sepeliri. Lott. *ibid.* n. 10. Unde etiam præscindendo à casu hoc foundationis beneficii, posse Episcopum, etiam ad solutionem certæ pecuniæ, concedere in tali capella alicui jus sepulture absque simonia, tenet idem Lott. n. 11. citatque pro hoc Navar. de sepulturis, cons. 1. n. 1. & Ledesm. in sum. p. 2. tr. 12. concl. 34. qui dicat esse communem Thomist. & Garc. p. 5. c. 9. n. 137. eò quod, ut Ledesm. permisceatur hic honor quidam temporalis, quinon est res spiritualis, ac proinde recipere potest æstimationem & pretium, sitque talis concessio loci, non prout est res sacra, benedicta, aut religiosa (istæ enim qualitates non recipiunt æstimationem, sed veniunt accessorie ad rem ipsam concessam & alienatam) sed prout profana, cujusmodi res reputatur prærogativa illa loci; in quo alius sepeliri non debeat Lott. n. 12. addens tamen n. 13. Hinc id, quod solvitur in eam causam, propriè non esse pretium, sed elemosynam, ut Soto. de just. l. 9. q. 7. art. 3. Spino. de testam. gl. 2. n. 44. Gratian. discip. for. c. 110. n. 6. Quamvis tamen jus illud sepulture à privato, etiam si hic tanquam fundator id acquisivisset, distrahi aut alienari cum dicta pactio nequeat, sine simonia. Lott. n. 10. 11. 17. & seq. Qui in hoc sensu intelligendum ait Molin. de primogen. l. 1. c. 24. n. 40.

2. Respondeo secundò: de cetero jus sepulture à dicto honore processionis re & ratione diversissimum est. Lott. c. q. 4. n. 7. & seq. citans Lamb. l. 1. p. 1. q. 11. 4. 13. n. 1. & in nullo prorsus symbolizat cum jure patr. de quo vide Lott. n. 22. Unde præscindendo à dicto casu expressæ reservationis & acquisitionis juris istius sepulchri à fundatore in limine foundationis pro se & secuturis patronis, certissimè non debetur patrono Ecclesiæ vel altaris. Lott. n. 21. citans Rot. in Toletana Capella, & sepulchri. 27. junii.

1616. & in Callagur. juris patr. 27. Nov.

1617.

E 2

Qua-

Quaestio 105. Circa alterum ac praecipuum juris patronatus emolumentum, nimirum perceptionem alimentorum ab ecclesia in vergentia patroni ad inopiam, de quo statuitur c. quicumque. 16. q. 7. qualiter dicta alimenta praestanda?

Respondeo: praestanda sunt in domo propria patroni, & non in ipsa Ecclesia, Barb. juris Ecclesiast. l. 3. c. 12. n. 218. citans Rebuff. tr. de congrua port. n. 97. Surd. de aliment. tit. 4. q. 14. n. 21. Secundò: non solum pro eo, sed & uxore, filiis, familiâ Barb. ibid. Surd. loc. cit. q. 18. n. 18. Grilenzon. consil. 151 n. 25. Tertio: integra, scilicet cibus, porus, vestis, lectus, aliâque omnia, quæ sub alimentorum nomine veniunt, si suppetat ad hæc facultas Ecclesiæ. Barb. ibid. Surd. loc. cit. q. 23 n. 12. Quarto: praestando ampliora & pinguiora patrono nobili quàm ignobili. Barb. loc. cit. Surd. cit. q. 18. n. 15.

Quaestio 106. Qua conditiones requirantur & justificande sint in & à patrono, ut dicta alimenta petere, & percipere possit?

1. Respondeo sequentes: primò, dum in dubium vocatur per Ecclesiam seu ejus Rectorem erectio & dotatio, utpote ex qua debitum illud proficitur; de hoc prius, summarie tamen cognoscendum & statuendum, etsi admittantur leviores & minus concludentes probationes. Lott. l. 2. q. 5. n. 2.

2. Secundò: ut patronus descendat à fundatore, neque enim ad patronos alios, v. g. qui ex mero privilegio, vel jure purè hereditario, similive alio titulo obtinere jus patronatus, dictus ille fructus seu jus percipiendi alimenta extenditur: ut constat ex cit. c. quicumque. Lott. n. 4. proinde dum de hoc dubitatur, descendencia hæc probanda; pro hoc autem sufficit quasi possessio alicujus juris, quòd non possit convenire alteri personæ, quàm ita descendenti, v. g. quasi possessio recipiendi quot annis in die purificationis candelam ab Ecclesia aliqua, dum constaret teneri talem Ecclesiam candelam istam offerre descendentibus à suo fundatore. Lott. cit. q. 4. n. 5. juncto n. 8. Etsi enim probatio præsumptiva resultans ex hujusmodi quasi possessione non sufficiat pro decidendo principali negotio, nisi probeatur aliud antecedens coadjuvans ipsum possessorium, & concurrat juris præsumptio illud approbans, ut ait Bald. l. 2. c. 189. n. 3. apud Lott. n. 6. sufficit tamen pro summaria illa cognitione status personæ in hoc iudicio alimentorum. Lott. ibid. juxta decif. Rotæ.

3. Tertio: ut patronus vergat ad inopiam, non quidem accipiendo de hoc nomen inopia, ut volunt gl. in cit. c. quicumque. v. ad inopiam, Azor. l. 6. c. 20. q. 3. &c. pro egestate summa & artissimâ paupertate, seu prout inops in rigore dicitur; qui nihil opis habet, ut Jo. And. ad cit. c. nobis. h. tit. n. 16. Et egenus, qui nullius rei vel pecuniæ possessionem habet, ut Cajatus observat. l. 26. c. 3. ad differentiam pauperis, qui ita dicitur, quasi parùm habens; sed pro paupertate seu egestate simplice, ita ut patronus inspecto suo statu aliquo modo egeat, hoc est, non possit se, uxorem, filios, familiam amplius congrue statui suo sustentare. Pith. n. 37. Barb. loc. cit. n. 126. Lott. n. 24. & 25. citans Lamb. l. 3. q. 3. a. 3. Paul. de Citadin. de jure patr. p. 6. a. 4. n. 7. juxta decif. Rotæ in una Regien. Prioratus. 1. julii. 1596. Intellige, ex bonis propriis vel aliunde; puta, ex officio vel opere, quod licitè &

honestè exercere possit; Pith. loc. cit. vel ut addit Lott. n. 27. & seq. ex recurfu ad auxilium necessariorum seu amicorum, eò quòd inopia, quo verbo utitur textus, non tantum sit referenda ad opus seu divitias, sed & ad opem seu auxilium necessariorum, & hæc demum sit egestas illa, cui illuvies seu squalor inest, seu egestas summa, de qua in l. si quis à liberis. ff. de liber. agnos. citans pro hoc Bartol. ibid. n. 2. Surd. de aliment. tit. 1. q. 54. n. 16. Adeò que jam probandum tali non tantum, quòd ex bonis propriis non possit vivere secundum gradum & conditionem suam, sed etiam, quòd pro alimentis hujusmodi consequendis nullum sibi pateat juris refugium adversus alios (unde nihil ageret, qui utcumque pauper, haberet fratrem divitem, vel qui esset professus Religionem; à qua consequi possit alimenta. Lott. n. 35. juxta decif. Rotæ 454. n. 3. p. 4. recent.) & quòd industria propriâ sibi dicta alimenta comparare nequiret, vel quòd hac industria uti nequeat ob adversam valetudinem, aut simile impedimentum corporale; aut quia id repugnat honori suo; id enim absolute non posse intelligimus, quòd salvâ dignitate præstare nequimus. l. nepos. de verb. signif. Lott. num. 38. Porro, cum in arbitrio iudicis taxatio illa alimentorum posita sit. Lott. n. 32. & 39. Covar. var. resol. l. 2. c. 6. n. 8. Menoch. de arbit. casu 65. n. 9. Marefchor. var. resol. l. 2. c. 82. n. 12. Attentius is nihil considerare debet, quàm dignitatem patroni petentis alimenta, ut vel secundum ejus intentionem illa taxet, vel eundem rejiciat, ut qui ex propria industria victum sibi quaerere possit. Lott. n. 40. Quòd iudicis arbitrium rectè formari poterit ex iis, quæ fuscè Lott. à n. 41. de varia populi divisione in nobiles & plebejos; & horum in honestos & viles seu fordidos præclare disputat; ne ut Lott. n. 99. patronus hujusmodi pauper jacturam suæ dignitatis & honoris facere cogatur; quòd fiet, ubicunque de superiori aliquo gradu in inferiorem, exercendo officium aut ministerium aliquod pro quaerendo victu se indignum, dejicitur: unde etiam limitanda indefinita illa: non est indecorum exercere artem, quàm sui majores exercuerunt: ut non procedat, nisi qui rejicitur ad hujusmodi artem, sit in eodem gradu & statu, in quo erant sui majores illam exercentes; secus si fit in altiori gradu, ita ut ei sit summa verecundiæ tale exercitium. Lott. n. 101. qui etiam n. 102. ex Roland. vol. 2. cons. 54. n. 76. ait; si de exercitio alicujus artis (prout ars distinguitur ab officio) ageretur, incumberet Ecclesiæ jam onus probandi actorem callere hujusmodi artem.

4. Quarto: requiritur, ut justificet dictam inopiam seu lapsum fortunæ contigisse sibi sine sua culpa. Lott. cit. q. 5. n. 33. juxta decif. Rot. in Neapolitana alimentorum. 10. Aprilis. 1617. non est enim pium, ut inquit Covar. var. resol. l. 2. c. 16. n. 9. sed fortè impium, de rebus Ecclesiæ subvenire his, qui in paupertatem & carcerem ob propria scelera & luxum inciderunt, & ubicunque egestas obtenditur ad excusandum, non distinguitur an contigerit culpâ vel sine eâ, sed ubi obtenditur ad instruendam actionem, ita ut alteri noceat, debet probari cum hac circumstantia; quòd contigerit sine culpa. Lott. cit. n. 33. citans Bald. in c. que in Ecclesiis, de constitur. n. 3. Tiraq. in l. si unquam. c. de revocat. donat. v. bona. n. 5.

5. Denique cum non teneatur Ecclesia alere patronum, nisi ex bonis superfluis, sive ex iis, quæ superpetunt ultra ea, quæ necessaria sunt ad fabricam & ministrorum sustentationem & cultum divinum: Quippe quibus ante alios ex bonis Ecclesiæ succur-

xi debet. Pirh. n. 37. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 217. citans Abb. in c. nobis. n. 6. Roch. Roland. &c. hæc superfluitas reddituum in Ecclesia detractis expensis necessariis pro servitoribus, & aliis necessariis cultui divino necessariò probanda est. Lott. cit. q. 5. n. 18. citans Abb. in c. nobis. n. 6. Butrio ibid. n. 22. Surd. de alien. tit. 7. q. 32. Porro hæc alimenta præstanda ex fructibus seu redditibus ecclesiæ, & nequaquam ad ea præstanda vendendam esse proprietatem, tradit Surd. loc. cit. n. 6. apud Barb. loc. cit. n. 219.

6. Illud hæc notandum ex Card. de Luca. in sum. juris patr. n. 137. hujusmodi casus alendorum ab Ecclesia patronorum esse raros in foro & praxi; eò quod frequentius jus patronatus divitum Ecclesiarum, quæ Rectorem suum ac ministros congruè sustentare, ac insuper patrono alimenta præstare valent, ut plurimum esse solet apud Magnates, & potentes, divitesque; in exiguis autem beneficiis à perfonis privata fortune fundari solitis rarus sit casus ejusmodi exuberantiæ reddituum Ecclesiæ.

Questio 107. An, & que actio competat tali inopi patrono ad petenda alimenta?

1. Respondeo ad primum: competere ei actionem. Pirh. n. 37. citans Abb. in c. nobis. n. 6. sed latius dictam secundum paulò post dicenda.

2. Respondeo ad secundum: non competere ei actionem ex canone supra citato, sed potius officium judicis (quod est remedium ad instar actionis, & venire potest latà significatione actionis. Lott. cit. q. 5. n. 17. citans Ulpian. in l. actionis. de actione & obligatione & Richar. in rub. in fin. de off. judicis n. 1.) si vè peti nequeunt aliter, quam officio judicis. Paul. de Citad. tr. de jure patr. p. 6. n. 4. n. 8. quem citat & sequitur Lott. n. 10. deficiente enim obligatione deficit actio l. licet. ff. de procur. Jam verò de his alimentis nulla præexistit obligatio, quamvis enim ea debeantur naturali obligatione, id est, antidorali; hæc tamen obligatio est inefficax, & non consideratur tanquam obligatio; sed tanquam ratio quadam sive æquitas naturalis, quæ illud officium judicis promovet. Lott. n. 13. ex Surd. tit. 3. q. 1. n. 10. Nec obstat, quòd, ubi æquitas est à lege approbata, competat conditio ex lege; nam ut respondet Surdus n. 19. apud Lott. n. 15. conditio ex lege tunc datur, quando nulla prorsus suberat obligatio, id est, neque civilis, neque naturalis; adeò ut sit prorsus nova; secus verò ubi præxistebat obligatio naturalis; cum tunc non intelligatur per legem nova aliqua obligatio inducta, sed duntaxat excitatum officium judicis pro urgenda ipsa naturali obligatione; quæ tamen non producat actionem de jure civili, impedit tamen reputationem soluti quasi indebiti. Neque contrarii sunt Lamb. cit. a. 7. n. 6. & Joan. And. in c. nobis. n. 17. cum solum istis locis ostendant differentiam inter pauperes alios, quibus subvenire debet Ecclesia ex superfluis, & pauperes patronos, qui insuper ex officio judicis illa alimenta petere possunt. Ita Lott. n. 17.

Questio 108. Ad qua requirendus & obtinendus consensus patroni?

1. Respondeo, primò ad alienationem bonorum, seu dotis Ecclesiæ consensus patroni requirendus & adhibendus ex urbanitate & honestate quadam, ut dictum supra, non autem ex necessitate. Lott. l. 1. q. 1. n. 66. contra Rebuff. de alien. rer. Eccl. n. 90. Quamvis autem illius consensus non

P. Leuen. Fori Benef. Tom. II.

sit necessarius ad validitatem actus, potest tamen se patronus semper opponere, ne res Ecclesiæ dissipentur. Lott. ibid. ex Innoc. ad rub. de jure patron. n. 1. & Anchar. conf. 122. n. 5.

2. Secundò ad dismembrationem Ecclesiæ patronata non requiritur, nec curatur consensus patroni. Lott. l. 1. q. 28. n. 23.

3. Tertio: si præbendæ non ab Episcopo, vel capitulo, sed ab alio foundationem acceperunt, supprimi aut diminui non possunt sine patroni consensu, argumento cap. monasterium. 16. q. 7. Lott. l. 2. q. 8. n. 94. Laym. in c. 9. de constitut. citans Abbat. in c. cum accessissent de constit. n. 5. & Jo. And. ibid. n. 19. Si tamen necessitas postulet mutationem aliquam instituere in beneficiis, & patronus requisitus consentire nolit, etiam eo invito diminutio beneficii fieri potest; cum patronus impedire nequeat magnum bonum Ecclesiæ. Laym. ibid. juxta Abb. loc. cit.

4. Quarto: Ecclesiæ alicujus presbyter ob crimen canonicè amotus vel depositus postea restitui nequit ab Ordinario sine consensu patroni seu repugnante patrono; partim quia hæc est potius nova institutio, quam juris pristini restitutio; ideòque quodammodo nova patroni præsentatio necessaria; partim, quia vacante beneficio per depositionem, patrono acquiritur jus alium præsentandi, quod jus invito adimi non debet. Laym. ad c. quamvis. de rescript. n. 3.

5. Ecclesia patronata erigi non potest in collegiatam absque consensu patroni. Lott. loc. cit. nu. 95. citans Jo. And. in c. nobis. h. r. n. 8. Et, si erectio hæc fiat, intactum tamen durat jus patronatus in jure præsentandi ad canonicatus. Lott. n. 96. citans Seraph. decis. 1444. n. 11.

6. Sextò: non potest Episcopus Ecclesiam vel beneficium patronatum concedere in proprietatem per modum incorporationis alteri Ecclesiæ seu beneficio, vel etiam unire, aut ex redditibus Ecclesiæ in alia ecclesia præbendas seu beneficia erigere sine consensu patroni, sive ecclesiastici, sive laici; nec etiam sufficit ad hoc solum consilium patroni; cum id cedat in præjudicium patroni; utpote qui per talem incorporationem aut unionem amittit jus præsentandi. Pirh. loc. cit. n. 122. c. monasterium. 16. q. 7. ubi gl. in c. suggestum. h. r. & ibi Abb. n. 1. Rebuff. in praxi benef. tit. de unionibus. n. 28. Azor. p. 2. l. 6. c. 28. q. 12. Garc. p. 12. c. 2. Laym. theol. moral. l. 4. tr. 2. c. 3. n. 12. coroll. 2. & licet jus patr. non amittat, quòd ad istas præbendas ex redditibus beneficii patronati de novo erectas (potest enim ad illas præsentare) interest tamen patroni, ut redditus beneficii patronati sibi subjeçti non alienentur, uniantur, aut supprimantur: & hinc se opponere potest istis novis erectionibus. Pirh. n. 123. citans Abb. ubi antè num. 3. potest tamen, ut dictum paulò antè, etiam contradicente patrono, Episcopus urgente necessitate talem reddituum translationem facere, quin & ad utilitatem ejusdem Ecclesiæ patronatæ applicare, erigendo v. g. in ea novum beneficium; cum enim jus patr. sit ipsi concessum ab Ecclesia ex gratia, & non ex absoluto debito, non potest impedire, quòd minus subveniatur magnæ illius aut necessitati aut utilitati. Quin & nullum creatur præjudicium patrono; dum jus præsentandi manet ei integrum, & quia tota ordinatio & dispositio circa bona Ecclesiæ non ad patronum, sed episcopum spectat, non debet patronus se immiscere, nisi appareat jura & bona Ecclesiæ patronatæ alienari, perdi, imminui, vel in alium finem, usum, locum, personam contra in-

E 3

stitu-

stitutionem transferri. Pirh. cit. n. 123. citans Abb. & Laym. ubi ante, Inno. in c. 3. de privileg. n. 3.

7. Septimo: licet, si parochialis Ecclesia unita sit paraturz seu beneficio electivo, in institutione vicarii requirendus non sit consensus patroni; quia is per unionem, saltem si cum ejus consensu facta fuit, censetur amisisse jus presentandi, nisi specialiter id sibi reservarit; Laym. in c. ad hoc, de offic. Vicarii n. 3. Dum tamen propter amplitudinem parochiaz constituta fuit Capella vel Ecclesia filialis principaliori seu matri subjecta, ita ut in ea vicarius à principali rectore cum consensu Episcopi ponendus sit, patroni requiritur consensus, vel potius à patrono & rectore simul presentari debet dictus vicarius; cum patrono competat presentare ad titulum parochiaz à se fundata, dotata, &c. Vicarius autem in parochia in perpetuum constitutus acquirit titulum canonicum, saltem utilem; cum directus titulus sit penes rectorem principalem; ita ibid. Laym. citans Innoc. Alan. &c. in cit. c. ad hoc. Lap. & Zabarell. in clem. unic. de offic. vicarii, contra gl. in c. ad hoc.

Questio 109. Qualiter vacante beneficio juris patronatus, patronus vocandus, ejusque voluntas exquirenda ante provisionem, & quid de hoc statuerint jurat.

1. Respondeo primo: dum beneficium tale vacat per obitum aut per modum alium involuntarium, liberè & independentè à voluntate patroni, conferre illud nequit Episcopus, seu ordinarius collator; quòd si spretò patrono (spèrni autem is dicitur, dum, cum possit commode vocari, non fuit vocatus, vel vocatus non fuit expectatus, vel præsens fuit repulsus, vel non auditus. Lott. l. 2. q. 14. n. 62. juxta Hugon. Archid. Bellam, Turrec. in c. decernimus, paulò post citandum) Rectorem in Ecclesia ordinare præsumpserit, illius ordinatio irrita erit, & ad verecundiam talis Episcopi alius ordinandus, quem fundator seu patronus elegerit; ita expressè statuitur c. decernimus. 16. q. 7. & hunc canonem esse lata sententia, non verò ferendam, ita, ut ipso jure talis collatio seu ordinatio sit irrita, fusc ostendit Lott. loc. cit. n. 50. Dato enim hujusmodi temerario contemptu & vilipendio personæ & juris alterius (quod importat vox illa spretò, juxta l. litigatores. ff. de recept. arb. Lott. n. 54.) merito actus declaratur irritus à principio; cum nequeat esse de ratione legis, ut sustineat actum injurium, & contumeliosum, vel per momentum in statu validitatis; cum id repugnet juris principiis. l. justitia. ff. de jure & just. Lott. d. n. 57. Quòd si tamen ordinarius collator providerit de tali beneficio nullo opponente vacationis; valere talem provisionem, cum nulla lex eam irritet ipso jure, nec urgeat amplius ratio citati canonis (cessat enim spretus, etiam in Episcopo habente scientiam juris patronatus; dum nemo se opponit vacationi) censet Lott. d. n. 63. eò quòd censetur facta talis provisio sub ea conditione; si patrono placuerit. Lott. n. 65. ex l. 1. q. 34. n. 62.

2. Respondeo secundo: ad casum, dum beneficium vacat per resignationem, licet beneficium juris patronatus sit ex natura sua resignabile, non vocato patrono. Lott. cit. q. 14. n. 66. ex Calderin. consuls. de renunc. & Moheda de jure patr. decis. 6. n. 1. resignationem tamen conferibile non est sine consensu patroni. Lott. n. 66. Hinc quidem facta resignatione non simpliciter; sed ad favorem coram ordinario (uti id fieri potest juxta c. unic. de rer. permutat. in 6.) permutationis gratia, dum patronus non repugnat, seu

non reclamatur, resignatio & permutatio erit valida, ex quo semper est ratificabilis, adeòque tenet merito jure. Lott. n. 71. & 72. dicens esse sententiam verissimam, citansque pro ea Fed. de Senis tr. de permut. beneficiorum. q. 30. tr. 52. Felin. in tr. quando sit. apostolica pre judic. patrono. ampliatione 9. n. 15. & plures Rot. decis. citatus enim canon. decernimus; provisionem talem non vitiat ipso jure, nisi supposito contemptu & spretu; & quòd patronus ejus causam profequatur; sed neque negat spretum aut contemptum illum esse remissibilem & actum ratificabilem, ut ex tunc convalescat, fiatque retractio ad principium, pro quo satis est, non fuisse submoram spem ratificationis. Lott. n. 72. & 73. Reclamante verò patrono resignatio ex causa permutationis facta coram ordinario ipso jure erit nulla, nisi resignantes ignorarint patronatum. Lott. n. 76. n. 4. Idque procedit, etiam si expressissent beneficium esse juris patr. ut enim id expresserunt apud Ordinarium, & in hoc aliud considerari nequit, quàm contemptus patroni; cum Ordinarius derogare nequeat juri patronatus. Adeòque adhuc talis resignatio nulla. Lott. n. 78. citans Calderin. aut expresserunt hoc apud Papam, & nisi is derogat juri patronatus; irrita adhuc est provisio ex defectu voluntatis; cum ioreligatur facta sub conditione; si accedat consensus patroni. Lott. n. 79. citans Decium. Neque enim hoc ipso per Papam censetur derogatum juri patroni, ut censet Lamb. quòd de ea facta sit mentio apud illum. Lott. n. 83. Atque in hoc casu, dum resignatio talis est nulla ipso jure ob contemptum patroni, resignans non revertitur ad beneficium resignatum, sed poterit patronus liberè alium presentare instituendum in penam ingratitudinis resignantis, sive permutantis. Lott. n. 84. citans Gemiu. in c. nemo deinceps. de elect. in 6. n. 11. Si autem non est ipso jure irrita, sed venit annullanda, quia resignans vel permutans ignoravit patronatum, seu quia in genere non potest illi adscribi ingratitudo, cassata resignatione, poterit resignans reverti ad suum beneficium. Lott. n. 85. citans Butrio in cit. c. nemo deinceps. n. 10.

3. Respondeo tertio: sed neque Ordinarius collector cogere potest patronum ad non reclamandum seu ad consentiendum. Calderin. cons. 2. de rer. perm. apud Lott. n. 67.

Questio 110. qua pena statuta gravantibus patronos ob certam personam non presentatam.

Respondeo: excommunicationis sententiam ipso facto incurrunr, quicumque clericos aliave personas Ecclesiasticas (sunt enim aliqua personæ Ecclesiasticæ absque eo, quòd sint clerici v. g. moniales, religiosi conversi, religiosi militares, hospitalarii. Laym. ad c. sciant. de elect. in 6. n. 2.) ad quas spectat nominatio, institutio, presentatio, confirmatio, eorumque consanguineos (intellige usque ad quartum gradum. Laym. ibid. num. 5. non tamen comprehendendo hoc nomine eorum affines, vel personas eis familiariter conjunctas. Laym. ibid. nisi fortè ut Suar. de cens. d. 23. f. 4. n. 4. eodem modo conjunctæ essent, ut injuria ipsis illata derivetur atque extendatur ad personam ecclesiasticam) in beneficiis aut quibusvis bonis injustè gravare (qualiter injustè gravari non censentur, dum ob eam causam consuetà aliàs eis dari elemosyna, eis subtraheretur. Laym. ibid. n. 1. citans Nav. in manual. c. 27. num. 122.) præsumpserint per se vel per alios, spoliando,

aut aliter injustè persequendo ob eam causam, quòd rogati vel moniti, ut certam personam præsentent, nominent, &c. patroni parère noluerint. Laym. in cit. c. *sciatis*, eò quòd licet dictum cap. loquatur expressè tantùm de Electoribus; ob omnimodam tamen æqualitatem comprehendat etiam præsentatores, institutores, confirmatores, postulatōres. Laym. *ibid.* n. 3. citans Gloss. & Joannem Monachum in cit. c. *Suar. & Nav. ubi ante*. Porro comprehendì quoque non tantùm mandantes, sed & mandatarios exequentes hujusmodi gravamen; cum verè & realiter persequantur & vexent, etsi iusti ab alio, non secus ac ex mandato alterius percutiens Clericum unà cum mandante incurrit excommunicationem, docet idem Laym. *ibid.* num. 4. cum Gl. v. alios, contra Joannem Monach.

Questio III. Quid possit patronus quoad constituendum procuratorem in Ordine ad præsentandum?

Respondeo: de hoc actum §. *precedenti*.

PARAGRAPHVS VIII.

De derogatione & amissione Juris patronatûs, &c.

Questio III. An Papa derogare possit juris patronatûs cuiusque tam laico, quàm Ecclesiastico, & disponere pro libitu suo de beneficiis juris patronatûs, patronis etiam in vivis?

Respondeo affirmativè. Less. *de just.* l. 2. c. 34. n. 35. Covar. *pract.* quest. c. 36. Castrop. *tr.* 13. de benef. d. 2. p. 10. num. 1. Lott. l. 2. q. 8 n. 5. citans Paris. *de resignat.* l. 3. q. 4. n. 32. Monet. in *tr. de commut. volt.* c. 10. q. 5. num. 158. cum communi DD. in c. *cum dilectus*, h. t. jus enim hoc est inductum jure canonico, cui derogare potest Papa, concessumque jus patronatûs à Pontificibus principaliter in bonum Ecclesiæ, ut ea habeat defensores, fundatores, dotatores; secundariò in honorem ipsorum fundatorum, &c. Unde dum Papa judicat Ecclesiæ expedire, ut non expectet patronorum præsentationem, vel alteri non præsentato conferat, potest liberè conferre; cum semper major debeat haberi ratio finis principalis, quam secundariæ. Less. *ibid.* Sed & ex eo, quòd hoc jus concesserit aliis, non censetur se ipsum in omni eventu voluisse spoliare suâ conferendi potestate, sed sufficit, ut regulariter præsentationes patronorum admitat, ita Less. Et, si supremus princeps secularis (dum non obstat Ecclesiæ, vel pia causa ratio) habeat potestatem dispensandi & derogandi supremis defunctorum voluntatibus ac legibus ex ea ratione, quòd facultas disponendi de bonis post mortem tanquam in tempore inhabili, quo mortuus jam annihilatus est, neque amplius illorum dominium habet, proveniat à gratia & benignitate legis positivæ, cui derogare potest, multò magis majorémque potestatem commutandi ultimas defunctorum voluntates, vel eis derogandi habet supremus princeps Ecclesiasticus, præsertim contra hæc jura spiritalia non competentia ex privatis dispositionibus, neque sub eis cadentia sine Ecclesiæ consensu, Card. de Luca, in *summ. ju-*

rip. n. 6. Nihilominus usque adeò constans est Papa in non præjudicando juripat. dum hoc competit de jure communi, scilicet ex fundatione, dotatione, &c. ut nequidem patiarur illud includi in reservatione majore, hoc est, inclusa seu expressa in corpore juris, Lott. num. 6. juxta Gl. Gemin. & alios passim in c. 2. de *concess. præbend.* in 6. Idque, ne homines retrahantur ab oblatione seu holocausto, hoc est, fundandis, dotandis Ecclesiis; quæ ratio cessat in jure patronatûs concessio ex privilegio, aut alio jure singulari. Lott. num. 10. & 11. sed & ob datam rationem non tantùm in suis constitutionibus Papa parit patronatibus; verùm etiam multò magis in beneficiorum provisionibus tanta est modestia sedis Apostolicæ, tantusque zelus conservandi patronatus laicorum, ut mirum sit quàm religiosè fundatorum voluntates hac in parte illibatas haberi velit. Lott. *cit.* q. 8. n. 93. Nam in quacunque resignatione, etiam permutationis gratiâ adjicitur clausula: *Accedente consensu patroni*: & si non fieret mentio de patronatu, gratia esset nulla, nisi ex tacito saltem consensu patroni convalesceret. Lott. *ibidem*. Paris. *de resign.* l. 2. q. 4. n. 4. Similiter in unionibus & suppressionibus hoc tenacissimè servatur, ut Lott. num. 94. citans Paris. num. 11. Roch. h. *tr.* v. *honorificum*, num. 8. &c. Item si erigatur Ecclesiæ patronata in Collegiatam, de quo dictum suprâ. Porro ut valida sit istiusmodi derogatio, nulla requiritur causa; ut verò licita, requiritur causa rationabilis, & justa, respiciens utilitatem Ecclesiæ; cum juri alterius quæsitò derogare sine causa non sit justum, causaque requiritur diversa, & major pro derogatione juris patronatûs laicalis, quàm Ecclesiastici; cum sit privilegium omninò gratuitum: illud verò onerosum & remuneratorium, & quasi ex contractu. Castrop. *loc. cit.*

Questio III. Quid possint in hac parte Nuntii Apostolici & Episcopi?

Respondeo primò: Legatum à latere, & consequenter Nuntium Apostolicum cum potestate legati de latere, posse derogare patronatûs Ecclesiastico, seu conferre beneficium certæ personæ irrequisito patrono Ecclesiastico, nullâ etiam factâ mentione aut derogatione dicti juris patronatûs. Tond. *qq. benef.* p. 2. c. 2. §. 6. n. 27. Gigas. *de pens.* q. 24. num. 1. Rebuff. in *pr.* 3. p. *signatura v. nec non*, n. 6. Garc. p. 5. c. 3. n. 17. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 1. a. 6. n. 4. Corraf. *Gamb. Curtium*, & plures alios. Nullatenus verò laicali, seu irrequisito patrono laico, vel etiam Clerico, cui jus patronatûs competit ratione patrimonii sui; quia tunc præsentat ut laicus. Pirh. num. 135. Less. *loc. cit.* num. 38. Barb. *juris Eccl.* l. 3. c. 12. Castrop. *de benef.* *tr.* 13. d. 2. p. 25. num. 11. Garc. p. 5. c. 3. n. 63.) ubi tamen num. 66. ait, posse Legatum conferre beneficia juris patronatûs laicorum; dum illa devoluta ad Episcopum ex negligentia patroni, de quo inferius) Lott. l. 2. q. 10. n. 72. juxta c. *dilectus*, de *offic. delegati*, cum communi DD. *ibid.*

2. Sed neque ligatus derogare potest juris patronatûs mixto, Pirh. *ad h. t.* num. 136. etiam dum plures sunt patroni Clerici, quàm laici. Pirh. num. 137. Potest tamen derogare juri patronatûs competenti etiam laico solum per præscriptionem, vel ex privilegio (intellige mero) Less. *loc. cit.* num. 42. Pirh. num. 136. citans Azor. l. 6. c. 28. q. 12. Castrop. Lott. *ll. cit.* Covar. *pract.* qq. c. 36. n. 6.